

**НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ О.О. БОГОМОЛЬЦЯ
Кафедра загальної і медичної психології**

**МЕТОДИЧНІ РОЗРОБКИ ДЛЯ ПРОВЕДЕННЯ ЛЕКЦІЙНИХ ЗАНЯТЬ З
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ**

«ПСИХОЛОГІЯ ЕМОЦІЙ. ПСИХОАНАЛІЗ»

Освітній рівень	<u>другий (магістерський) рівень</u>
Галузь знань	<u>22 «Охорона здоров'я»</u>
Спеціальність	<u>224 «Технології медичної діагностики та лікування»</u>
Освітня програма	<u>«Лабораторна діагностика»</u>
Спеціалізація	<u>«Лабораторна діагностика»</u>

Автори:

Лазуренко О.О., канд.психолог.наук, доцент

Луньов В.Є., канд.психолог.наук, доцент

Затверджено на засіданні кафедри

Протокол №2 від «12» вересня 2024 року

Завідувач

кафедри загальної і медичної психології,

професор

Матяш М.М.

Тема № 1. Проблема емоцій у психології.

(лекційне заняття – 2 години)

Мета: ознайомлення із психологічною сутністю емоційної сфери особистості та засвоєння основних її властивостей, зокрема, функціонування і характеристика емоційних станів, специфіка взаємодії емоцій і процесів розвитку особистості, аналіз впливу індивідуальних властивостей на емоційну сферу особистості, усвідомлення ролі емоційних явищ в становленні взаємовідносин між людьми та вплив емоцій на здоров'я людини

План лекції:

1. Сутність поняття емоцій. Поняття про емоції та почуття
2. Загальні підходи щодо вивчення проблеми емоцій.
3. Історія вивчення проблеми емоцій у психології. Основні напрямки та теорії дослідження емоцій.
4. Сучасний стан проблеми емоцій у вітчизняній психологічній науці.
5. Основні характеристики (властивості) емоцій. Функції емоцій.
6. Проблема класифікації емоцій. Питання про позитивні та негативні емоції.

Ключові поняття: *психологія емоцій, емоційні феномени, емоції, почуття, емоційне реагування, емоційна сфера, емоційні стани, емоційність, емоційна компетентність*

Тема № 2. Характеристика емоційної сфери особистості. Емоції і свідомість. Зв'язок емоцій з когнітивними процесами.

(лекційне заняття – 2 години)

Мета: окреслення основних закономірностей прояву та розвитку емоційної сфери особистості, взаємодія емоцій і процесів розвитку особистості та соціальних відношень, виділення основних характеристик та детермінант емоційної сфери, аналіз взаємозв'язку емоцій з когнітивними процесами.

План лекції:

1. Поняття емоційної сфери та її структурних компонентів.
2. Онтогенез емоційної сфери особистості.
3. Проблема культурної детермінації емоційної сфери.
4. Взаємодія емоцій і процесів розвитку особистості та соціальних відношень.
5. Основні напрямки дослідження емоційної сфери.

Ключові поняття: *психологія емоцій, емоційні феномени, емоції, почуття, емоційне реагування, емоційна сфера, емоційні стани, емоційність, емоційна компетентність*

Тема № 3. Характеристика емоційних станів. Управління емоціями.

(лекційне заняття – 2 години)

Мета: окреслити загальні характеристики емоційних станів, розкрити поняття настрій та його характеристики, стан ейфорії, радості та задоволення, стан суму та меланхолії, стан тривоги та страху, стан паніки., розглянути особливості прояву паніки в екстремальних умовах, патологічні емоційні стани. та необхідність врахування емоційного стану в процесі лікування, обґрунтувати необхідність регуляції емоційних станів, умови саморегуляції та механізми саморегуляції.

План лекції:

1. Характеристика емоційних станів.
2. Настрій та його характеристики.
3. Стан ейфорії, радості та задоволення
4. Стан суму та меланхолії.
5. Стан тривоги та страху.
6. Стан паніки.
7. Особливості прояву паніки в екстремальних умовах.
8. Емоційне збудження.
9. Патологічні емоційні стани.

Ключові поняття: *емоційні стани, емоційне збудження, настрій, афект, пристрасті, паніка, тривога, страх, ейфорія, радість, задоволення, меланхолія.*

Тема № 4. Проблема синдрому емоційного вигорання у медичних працівників. Емоційна компетентність фахівця.

(лекційне заняття – 2 години)

Мета: розглянути вплив професійної діяльності на особистість, загальні характеристики та особливості синдрому емоційного вигорання, динаміку розвитку та модель формування синдрому емоційного вигорання, стратегії профілактики і корекції синдрому емоційного вигорання; окреслити феномен емоційної компетентності та проблему розвитку емоційної компетентності як складової професійної підготовки.

План лекції:

1. Вплив професійної діяльності на особистість.
2. Масштаб проблеми емоційного вигорання у медичних працівників.
3. Загальні характеристики та особливості синдрому емоційного вигорання.
4. Динаміка розвитку та модель формування синдрому емоційного вигорання.
5. Феномен емоційної компетентності.

Ключові поняття: *професійна діяльність та особистість, синдром емоційного вигорання, психологія емоцій, емоційні феномени, емоції, почуття, емоційне реагування, емоційна сфера, емоційні стани, емоційність, емоційна компетентність*

Тема № 5. Методологія, фундаментальні основи психоаналізу та психодинамічно-орієнтованої парадигми.

Мета: ознайомити студентів медичних університетів з психодинамічно-орієнтованою парадигмою розуміння природи людської психіки в нормі, на невротичному, пограничному та психотичному рівнях; розкрити спектр діагностично-лікувальних підходів з урахуванням особливостей структури психічної організації окремого пацієнта; розкрити індивідуально-типологічні особливості реагування особистості на захворювання та визначення шляхів оптимізації лікувального процесу.

План лекції:

1. Школи, методологія та основні поняття психоаналізу. Основні поняття психоаналізу: витіснення; факсація та регресія; лібідо; сублімація; Едипів комплекс; ідентифікація; проекція та інтроєкція; нарцисизм; супротив; перенос та контр перенос; негативна терапевтична реакція.

2. Несвідоме; топіка і динаміка психічних процесів; пізнання несвідомого; сновидіння, архаїка сновидінь.
3. Механізми психологічних захистів та компенсаторні механізми (З.Фройд, Г.Фройд, А.Адлер).
4. Психоаналітичне розуміння структури психіки. Психоаналітичні теорії розвитку людини. Теорія травми
5. Теорія та практика клінічного психоаналізу. Психодинамічна парадигма хвороби.
6. Рівні структурної організації особистості. Моделі психоаналітичного інтерв'ю. Психодіагностика в клінічному психоаналізі.

Ключові поняття: психоаналіз, витіснення; факсація та регресія; лібідо; сублимація; Едипів комплекс; ідентифікація; проекція та інтроекція; нарцисизм; супротив; перенос та контр перенос; негативна терапевтична реакція, компенсаторні механізми.

Рекомендована література:

Основна:

1. Лазуренко О.О. Психологія емоцій. Підручник. – Київ: Книга плюс, 2018.- 327с.
2. Лазуренко О.О. Формування емоційної компетентності майбутнього лікаря. – К., 2017.- 285с.

Додаткова:

1. Лазуренко О.О. Емоційна компетентність лікаря: теоретичні підходи дослідження, проблема формування. – К., 2018. 312с.
2. Білявська О.Д., Мединська Ю. Я. Операціоналізована психодинамічна діагностика на базі онлайн платформи. Методичні матеріали. – Київ. PSYBOOK. 2020. 246 с.
3. Гроф С. Психологія майбутнього: уроки з сучасних досліджень свідомості. Львів: Афіша, 2015. – 328 с.
4. Багрій Я. Психоаналіз: навч. посіб. / Я. Т. Багрій. — К.: ДП “Вид. дім “Персонал”, 2016. — 138 с. — Бібліогр. : с. 135–137.
5. Яценко Т. С. Внутрішня динаміка психіки та її врахування в глибинній корекції [Електронний ресурс] / Т. С. Яценко // Науковий часопис НПУ імені М. П. Драгоманова. Серія 12 : Психологічні науки. - 2012. - Вип. 37. С. 6-10. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nchnpu_012_2012_37_4
6. Яценко Т. Особливості внутрішньої динаміки психіки та її врахування у діагностико-корекційному процесі / Т. Яценко // Психологія особистості. - 2011. - № 1. - С. 78-85. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Po_2011_1_12
7. Яценко Т. С. Взаємозв'язки свідомого і несвідомого в контексті проблеми психологічних захистів / Т. С. Яценко // Психолінгвістика. - 2012. - Вип. 10. - С. 150-159. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/psling_2012_10_21
8. Яценко Т. С. Структурно-функціональний аналіз семантики комунікатів в глибинно-корекційному процесі [Електронний ресурс] / Т. С. Яценко, О. В. Педченко, О. В. Овчаренко // Психолінгвістика. - 2012. - Вип. 10. - С. 159-169. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/psling_2012_10_22
9. Яценко Т. Цілісність психічного у взаємозв'язках свідомого з несвідомим [Електронний ресурс] / Т. Яценко // Естетика і етика педагогічної дії. - 2012. - Вип. 3. - С. 56-68. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/eepd_2012_3_7